

**PLANOWANE ZADANIA DO REALIZACJI W WIELKOPOLSKIM PARKU
NARODOWYM Z WYSZCZEGÓLNIENIEM PRAC W OBWODACH OCHRONNYCH
WIELKOPOLSKIEGO PARKU NARODOWEGO**

SIERPIEŃ 2017 ROK

Dyrektor Wielkopolskiego Parku Narodowego jest zobowiązany do wykonywania zadań na terenie Parku zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

1. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody.
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 1957 roku w sprawie utworzenia Wielkopolskiego Parku Narodowego.
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 października 1996 roku w sprawie Wielkopolskiego Parku Narodowego.
4. Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 października 2015 roku w sprawie zadań ochronnych dla Wielkopolskiego Parku Narodowego (na lata 2016 – 2017).

I. OBWÓD OCHRONNY PUSZCZYKOWO – leśniczy mgr inż. Krzysztof Jastrząb

1. **Udostępnianie Parku dla turystyki** – prace porządkowe, (zbieranie odpadów).
2. **Ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi** – kontrola pułapek feromonowych na brudnicę mniszkę (*Lymantria monacha*), (5 szt.), transekt.
3. **Hodowla lasu** – pielęgnowanie upraw – wykaszanie na powierzchni 3,37 ha, (zabieg II).
4. **Monitoring przyrodniczy** – obserwacje przyrodnicze flory i fauny ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych.
5. **Ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych** – koszenie trawników; (zabieg V).
6. **Administracja** – prace porządkowe.
7. **Kontrola i ochrona mienia WPN przed zniszczeniami i kradzieżami** – działania prewencyjne w celu zabezpieczenia terenu Parku przed kłusownictwem na zwierzynę, ryby, kradzież drewna, przed niszczeniem urządzeń turystycznych zamontowanych w terenie.
8. Monitorowanie wykonywanych czynności związanych z modernizacją linii kolejowej E59.

II. OBWÓD OCHRONNY WIRY – leśniczy mgr inż. Dariusz Krupiński

1. **Udostępnianie Parku dla turystyki** – prace porządkowe, zbieranie porzuconych odpadów, drobne naprawy urządzeń turystycznych.
2. **Ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi** – monitoring pułapek na brudnicę mniszkę (*Lymantria monacha*), transekt.
3. **Cięcia przebudowy, pielęgnacyjne i sanitarne** – pozyskanie drewna z użytków przygodnych i usuwanie posuszu czynnego oraz wiatrołomów; (60 m³).
4. **Hodowla lasu** – pielęgnacja gleby (5,40 ha); w miarę potrzeby.
5. **Monitoring terenu przed szkodnictwem i defraudacjami.**

III. OBWÓD OCHRONNY WYPALANKI – leśniczy mgr inż. Dariusz Jaskólski

1. **Udostępnianie Parku dla turystyki** – prace porządkowe na szlakach turystycznych i przy drogach publicznych oraz usuwanie dzikich zrzutów odpadów – teren całego obwodu ochronnego. Organizacja ognisk w bazie turystycznej.
2. **Ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi** – systematyczny przegląd i naprawa ogrodzeń młodego lasu uszkodzonych przez zwierzynę. Kontrola pułapek feromonowych na brudnicę mniszkę (*Lymantria monacha*), transekt.
3. **Cięcia przebudowy, pielęgnacyjne i sanitarne** – wykonanie cięć sanitarnych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa przy drogach i szlakach turystycznych; (50 m³).
4. **Hodowla lasu** – pielęgnacja upraw; wykaszanie chwastów na powierzchni ok. 2,22 ha.
5. **Monitoring przyrodniczy** – obserwacje przyrodnicze flory i fauny ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych. Zapewnienie funkcjonowania monitoringu przejścia dla zwierząt.
6. **Kontrola i ochrona mienia WPN przed zniszczeniami i kradzieżami** – obchody terenu w celu zabezpieczenia WPN przed kłusownictwem na zwierzynę, ryby oraz zapobieganiem kradzieży drewna pozostającego na gruncie i zabezpieczaniem przed niszczeniem urządzeń turystycznych zamontowanych w terenie.

IV. OBWÓD OCHRONNY JEZIORY – leśniczy mgr inż. Marek Słowikowski

1. **Udostępnianie Parku dla turystyki** – prace porządkowe na szlakach turystycznych, (zbiór odpadów). Poprawa dostępności szlaków turystycznych, poprawa oznakowania szlaku żółtego.
2. **Ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi** – kontrola pułapek na brudnicę mniszkę (*Lymantria monacha*).
3. **Hodowla lasu** – pielęgnacja upraw; wykaszanie chwastów na międzyrzędach i w rzędach (oddział 67b, 118Ad,g,h,i), szkółka – prace pielęgnacyjne.
4. **Ochrona ekosystemów nieleśnych** – pielęgnacja żywopłotu na parkingu w Jeziorach.
5. **Zbiór nasion chronionych na podstawie decyzji Ministra Środowiska** – mieczyk dachówkowaty, kosaciec syberyjski, nawrot lekarski, dzwonek boloński, lilia złotogłów, jarząb brekinia.

V. OBWÓD OCHRONNY OSOWA GÓRA – leśniczy inż. Dariusz Węclewski

1. **Udostępnianie Parku dla turystyki** – prace porządkowe na szlakach turystycznych, w bazie turystycznej, organizacja ognisk w stacji turystycznej.
2. **Ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi** – monitoring pułapek feromonowych wyłożonych na brudnicę mniszkę (*Lymantria monacha*).
3. **Cięcia przebudowy, pielęgnacyjne i sanitarne** – wykonanie cięć sanitarnych związanych z porażeniem drzewostanów sosnowych przez *Sphaeropsis sapinea* oraz cięć pielęgnacyjnych.
4. **Hodowla lasu** – pielęgnacja upraw leśnych na powierzchni zredukowanej 0,97 ha.

5. **Ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych** – ochrona i utrzymanie siedlisk przyrodniczych tj. pielęgnacja Ozu Budzyńskiego. Pielęgnacja zieleni niskiej w osadzie służbowej, pielęgnacja żywopłotów.
6. **Ochrona przed pożarami** – patrolowanie terenu podczas zagrożenia pożarowego.
7. **Ochrona przed szkodnictwem** – patrolowanie terenu, kontrola stanów drewna.

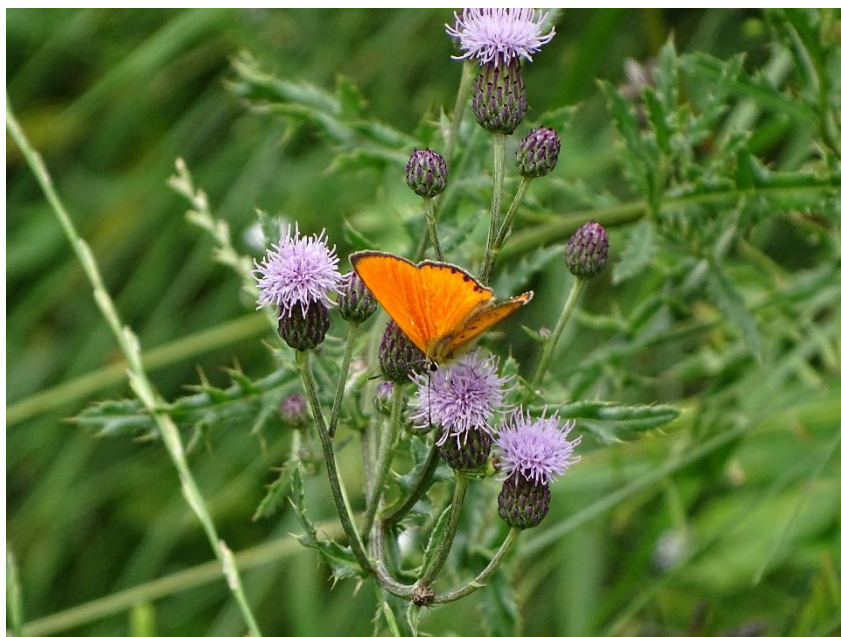
VI. OBWÓD OCHRONNY GÓRKA – leśniczy mgr inż. Kamil Karaśkiewicz

1. **Udostępnianie Parku dla turystyki** – prace porządkowe na szlakach turystycznych, zbiór odpadów z dowozem do miejsca zbiorczego, przegląd urządzeń turystycznych i szlaków pod kątem bezpieczeństwa.
2. **Ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami abiotycznymi i biotycznymi:**
 - ✓ monitoring populacji brudnicy mniszki (*Lymantria monacha*) – odlów samców w pułapki feromonowe oraz wykonanie transektu,
 - ✓ kontrola ogrodzeń leśnych.
3. **Cięcia przebudowy, pielęgnacyjne i sanitarne** – wykonanie cięć w pozycjach planowych 400 m³.
4. **Ochrona zwierząt** – monitoring zwierząt objętych ochroną gatunkową, wyłożenie soli do lizawek.
5. **Ochrona roślin** – monitoring roślin objętych ochroną gatunkową.
6. **Ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych** – pielęgnacja zieleni niskiej; koszenie trawników (zabieg IV).
7. **Regulacja stanu posiadania** – konserwacja kamieni oddziałowych,(10 szt.).
8. **Ochrona przed szkodnictwem** – patrolowanie terenu, kontrola brzegów jezior – działania prewencyjne w celu ochrony przyrody i mienia WPN w okresie letniego ruchu turystycznego.

Czym są chwasty?

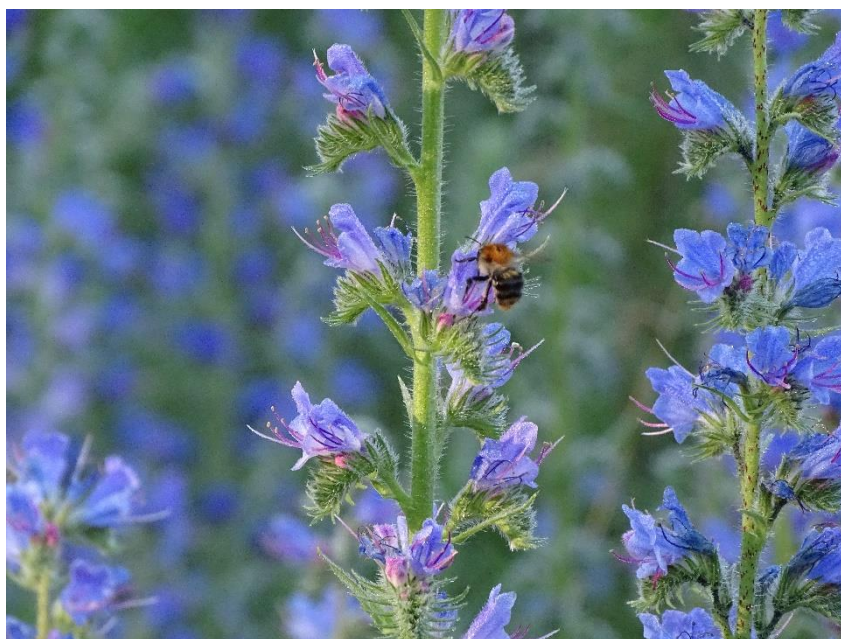
Tekst i fotografie: Kamil Karaśkiewicz

Chwasty, to gatunki roślin niepożądane z gospodarczego punktu widzenia. Występują w uprawach spontanicznie, konkurując z nimi o składniki odżywcze, światło, wodę. Mają jednocześnie małe wymagania życiowe, z łatwością dostosowując się do danego siedliska i uprawy. Część chwastów, tzw. **apofity**, to gatunki pochodzenia rodzimego, które przed tysiącami lat występowały naturalnie jako składniki różnych ekosystemów. W wyniku działalności człowieka powstawały nowe siedliska, np. grunty orne, sady, ogrody, które były zasiedlane przez chwasty. Do apofitów należą: ostrożeń polny, mlecz polny, perz właściwy.

Czerwończyk dukacik na ostrożeńiu polnym

Wiele chwastów to rośliny obcego pochodzenia, czyli tzw. **antropofity**, które zostały zawleczone przez człowieka. Transport odbywał się różnymi drogami: przypadkowo w odzieży, na sierści, w przewodach pokarmowych zwierząt. Najstarsze antropofity, trwale zadomowione, zawleczone przed okresem wielkich odkryć geograficznych XV wieku, to **archeofity**. Pochodzą z południowej Europy i Azji. Do archeofitów zaliczamy: kurzyślad polny, żmijowiec zwyczajny.

Trzmiel rudy na żmijowcu zwyczajnym

Gatunki chwastów zawleczone bądź przywiezione po okresie wielkich odkryć geograficznych XV wieku nazywamy **kenofitami**. Pochodzą głównie z Azji, np. przetacznik perski, Ameryki Północnej np. szarłat szorstki, i Ameryki Południowej np. żółtlica drobnokwiatowa. Chwasty, które towarzyszą uprawom, dostosowując swój cykl rozwojowy do rozwoju uprawy, nazywamy **chwastami segetalnymi**. Przykładami takich chwastów są: chaber bławatek, rumian polny, kąkol polny.

Na siedliskach antropogenicznych, na terenach zurbanizowanych rozpowszechnione są rośliny szczelin murów, płyt chodnikowych, parkingów, odporne na skrajnie niesprzyjające warunki siedliskowe. Nazywamy je **chwastami ruderalnymi**. Przykładem chwastów ruderalnych są rdest ptasi, cykorja podróżnik.

Pozytywne znaczenie chwastów:

- w monokulturach chwasty są pożywieniem, schronieniem i miejscem lęgu nie tylko dla szkodników, ale także dla organizmów zwalczających szkodniki;
- przeorane, rozkładające się chwasty są źródłem próchnicy glebowej;
- między niektórymi chwastami a roślinami uprawnymi zachodzi zjawisko allelopatii dodatkowo – chwasty wytwarzają metabolity, które sprzyjają rozwojowi rośliny uprawnej np. rumian pospolity i żyto;
- gatunki chwastów z grupy motylkowych (wyka, koniczyna), przyczyniają się do wzbogacenia gleby w związki azotowe i wapń;
- niektóre chwasty w fazie kwitnienia są źródłem wartościowego pyłku dla pszczół i trzmieli;
- wiele spośród chwastów to rośliny wykorzystywane od tysiącleci w ziołolecznictwie, w przemyśle, oraz w kuchni – jako przyprawy i pożywienie.

Zmiany zachodzące w rolnictwie w ostatnich dziesięcioleciach, przyczyniają się do zaniku wielu gatunków chwastów jak i zbiorowisk. Obecnie zagrożonych jest około 100 gatunków. Szansą na ochronę i utrzymanie populacji chwastów jest zrównoważony rozwój i rolnictwo ekologiczne, w którym nie stosuje się chemicznych środków ochrony roślin. Warto propagować w rolnictwie takie zachowania jak: stosowanie płodozmianu i ugorowanie, stosowanie naturalnego nawozu zamiast mineralnego, wysiewanie niektórych chwastów w ogródkach, pozostawianie skrajów pól uprawnych wolnych od intensywnych zabiegów.

Popłoch pospolity